

Stig Linde 2019

Prioriteringsplan

- Exempel från Oxelösund

I Oxelösunds församling relaterar diakonerna i sitt arbete till en prioriteringsplan som våren 2019 reviderats och utvecklats till sin tredje version. Se bilaga nedan.

Vilken funktion fyller ett sådant "papper"? Grunden för detta PM är en intervju med diakon Eva Henriksson och kyrkoherde Mattias Bähr i maj 2019.

Processen

Arbetet med planen påbörjades i och med att Eva Henriksson började sin tjänst i Oxelösund och de överväganden om tjänstens innehåll som därmed krävdes. Först tittade man på verktyget "Diakonipastoral" men valde en annan ingång: vi behöver prioritera; "vad tycker vi är allra allra viktigast?" Ett sätt att pressa den frågan är att tänka om det bara skulle finnas en, eller en halv diakontjänst i församlingen. Vad blir då viktigast?

Och nu har det landat i; det är gudstjänst, att vara delaktig i gudstjänster, andakter och själavården för olika åldrar. Det är liksom prio ett. (---) Och i själavården då, där ligger också det här sorgegruppsarbetet som vi prioriterar väldigt högt.

Men det man kommer fram till har föregåtts av att man vridit och vänt på saker, resonerat och reflekterat; "det tar ju lite tid". Och man avdelar också tid för detta. Inför den sista revisionen satt man på stiftsgården och kartlade församlingens diakonala arbete med stöd av det nya Vägledningmaterialet för Svenska kyrkans diakoni.¹ Resultatet av det arbetet var att varje arbetsområde i planen också fått ett angivet fokus: "*Omsorg och gemenskap*" eller "*Förändring och problemlösning*".

Form och förankring

Är detta en handlingsplan för Oxelösunds församlings diakonala uppdrag? Nej, det är en handlingsplan för två diakonbefattningar och en diakoniassistent, som utvecklats och förändrats vid varje översyn. Den omfattar inte det sverige-finska församlingsarbetet som har en annan struktur och inbegriper också Nyköpings församling. De angivna arbetsområdena är grupperade med hjälp av fyra olika färger, som visar på en prioriteringsordning.

Planen arbetades fram av diakonerna utifrån vad de sett och mött och utifrån den statistik och omvärldsanalys de gjort. Den har diskuterats med kyrkoherden som beskriver det viktigt att vara informerad men att han måste kunna delegera. Kyrkoherden har inte känt behov att lägga fram prioriteringsplanen för kyrkorådet, som han tycker har en mer övergripande roll. Däremot

¹ <https://internwww.svenskakyrkan.se/Diakoni/vagledning-for-diakoni-i-svenskakyrkan>

har den policy för ekonomiskt stöd i församlingen som också arbetats fram – också det ett strukturgivande dokument – legat på kyrkorådets bord.

Arbetet med prioriteringsplanen har att relatera till fyra generella fokusområden som gäller för hela församlingen och alla medarbetare. Dessa gäller huvudgudstjänsten, dop och konfirmation samt målgruppen äldre. Här finns också mätbara mål uppsatta.

Man har diskuterat om prioriteringsplanen ska uppdateras terminsvis eller årligen, och ser att det senare kan vara att föredra för att den inte ska ändras för ofta. Den måste ha en viss tyngd för att verka strukturerande och inte bli helt "situationsberoende".

Nytta och användning

Ett exempel på förändringar i planen är kyrkans internationella diakoni. I församlingen fanns en internationell grupp och ett arbete som behövde förnyas. Då prioriterades detta arbete under en period. Arbetet hittade nya former. Därmed kunde diakonen träda tillbaka.

Jag behöver inte vara med så mycket där. Jag är nå'n slags samordnare och hjälper dom med det administrativa och sådär. Men då har vi kunnat flytta ner det [på prioriteringslistan].

Kommunikation och samspel

Kyrkoherden ser som en styrka med prioriteringsplanen att den ger en större konkretion än andra mer övergripande dokument. Det kan vara svårt att hantera begrepp som är mer generella och som rymmer olika tolkningsmöjligheter. Det här dokumentet "är lite skarpare". Man kan ställa saker mot varandra. Vägval behöver göras: "vi gör det här och vi har tänkt igenom det". Till fördelen hör också att det kan uppdateras. Nästa år kanske valet ser annorlunda ut.

Kyrkoherden beskriver prioriteringsplanen som en koppling mellan "dokumentnivån" (såsom församlingsinstruktioner) och "hands-on", något som är görligt att göra, men ändå med ett "strategitänk".

Tydliggöra och stabilisera

Diakonerna menar att det är viktigt att göra tydligt vad de valt att fokusera på, "och inte springa på alla bollar vi får till oss". Då går det att säga "Ja, men just nu prioriterar vi det här", om någon församlingsbo eller någon annan kommer med en propå om något behov eller någon ny arbetsuppgift.

För vi måste kunna säga; "Nej, men vi räcker inte till allt". Så är det. Där tycker jag det är jätteskönt att ha det här.

Kyrkoherden har som en uppgift att se till "så att vi inte kör slut" på församlingens medarbetare. Här ser han en nytta av prioriteringsplanen, framför allt när det gäller församlingens diakonala uppdrag där behoven syns omätliga.

Planen bidrar också till mer genomarbetade förändringar. När kyrkoherden vid ett tillfälle var snabb med ett lösningsförslag gällande en omdisponering av en tjänst, påmindes han om planen. "Så det hjälper ju mig lite, att inte bli för snabb ibland."

Överblick och transparens

En sådan här arbetsmodell, reflekterar kyrkoherden, kräver att man kan gå upp på en makronivå och titta över hela diakonin – så att man utan att sitta fast i sitt eget kan ”zooma” in och ut och titta på de olika delarna, ”för att då kan man också få en helhet”. Det innebär att arbetsbeskrivning kopplad till en befattning nästan spelat ut sin roll, menar kyrkoherden. Arbetsbeskrivningar kan bli alltför fixerade, vad som är ”mitt”. I mindre arbetslag behöver man kunna överlappa varandra, menar kyrkoherden som försöker rekrytera personer som har den förmågan.

I en del församlingar finns en mer ”privatiserad” arbetskultur.

...det kan ju bli så att diakoner eller diakontjänster, det är små enmansföretag. Och det är väldigt hemligt. Det här är i alla fall, här ser vi vad det är vi ska arbeta med och vad vi gör. Och vi arbetar tillsammans.

Prioriteringsplanen kan ha funktionen som en ”arbetskarta” för ett team eller en del av församlingsarbetet.

Risker och möjligheter

Tillsammans med andra processer och planeringar ser kyrkoherden en risk: ”hur mycket tid får det här ta?” En annan fråga gäller hur planen arbetas fram – är det bara diakonernas dokument? Finns en risk att man positionerar motsättningar?

Möjligheten, å andra sidan, ligger i dialogen: ”då måste diakonerna verkligen kunna förankra och tala om varför”, grundade på kunskap och omvärldsanalys.

För reflektion kring detta pm, kontakta gärna stig.linde@svenskakyrkan.se

Projekt Fokus Diakoni, Strängnäs stift 2018-2020: stiftsdiakon
birgitta.lounela@svenskakyrkan.se

Alla sammanfattade erfarenheter från projektet Fokus diakoni i Strängnäs stift 2018-2020 hittar du på www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/fokusdiakoni

Bilaga

rev. 20190405

Prioriteringsplan

För tjänsterna: 100% diakon, 75 % diakon och 50% diakoniassistent i Oxelösunds församling

Röd = prio 1 Gul = prio 2 Grön = prio 3 Blå = prio 4

Arbetsområde:	Aktiviteter:	Varför? Motivera:	Fokus:
Gudstjänster/andakter	Regelbunden medverkan i församlingens gudstjänster/andakter.	Synliggöra församlingens diakonala uppdrag och visa på Guds omsorg om människan och skapelsen.	Omsorg och gemenskap
Självård – för olika åldrar och behov	Enskilda samtal, akuta och planerade. Erbjuda samtalsserier. Sorgegrupper: a) vuxna b) barn	Att ge människor möjlighet till en bättre relation till sig själva, medmänniskor, livet och Gud. Att dela erfarenheter i grupp kan vara läkande och samtidigt bidra till gemenskap och nya kontakter.	Förändring och problemlösning
Kropp, själ och ande	Mindfulness Tikva Meditationer	Psykisk ohälsa är ett växande problem i samhället och Guds skapelse. Kyrkan har som uppgift att erbjuda självård på olika sätt och nivåer som kan vara till hjälp och stöd	Förändring och problemlösning
Ideelltarbete	Aktivt fänga upp, efterfråga och uppmuntra till delaktighet i församlingens arbete/gemenskap. Organisera församlingens frivilligarbete. Utbildning/fortbildning ”Medarbetarmiddag” tillsammans med anställda på våren.	Församlingen är ”en kropp med många lemmar” och som inte fungerar utan alla delar. De anställdas uppgift är att möjliggöra mångas delaktighet samt uppmuntra, bekräfta och stödja. Samordningsansvar.	Omsorg och gemenskap
Samverkansarbete	Samverka med andra aktörer inom det offentliga och det civila samhället.	Gemensamt upptäcka behov och underlätta för dem som lever i utsatta livssituationer. Vi måste vara uppdaterade på vad som händer i samhället för att kunna bedriva diakonalt arbete. Vår	Förändring och problemlösning

		uppgift är att "se hela människan" (kropp, själ och ande).	
Påverkansarbete	Inhämta aktuell kunskap, fakta och statistik om omvärlden. Påverka strukturella orättvisor genom dialog.	En av diakonins roller är att vara röstbärare. Att bedriva påverkansarbete för att stärka människors rättigheter.	Förändring och problemlösning
Arbetsområde:	Aktiviteter:	Varför? Motivera	Fokus:
Mötesplatser	Kaffedralet Kyrkkaffe Gemenskap vid storhelger.	Öppna verksamheter där människor i alla åldrar kan möta varandra och församlingen för gemenskap, integration mm. Församlingsvård. Församlingsbygge.	Omsorg och gemenskap
Diakoni för vuxna	Hembesök Besöksgrupp till äldreboenden. "Öppet hus" med allsång på Sjöfången 2g/mån Uppmärksamma jämna födelsedagar från 70 år. Julblomma och påskkort till; Äldreboendens avdelningar och till dagverksamhet inom social omsorg.	De äldre är procentuellt en stor andel av befolkningen i Oxelösund, denna åldersgrupp väntas även att öka i framtiden. Utsattheten ser olika ut. Förluster kan leda till ensamhet och i sin tur till psykisk ohälsa. Erbjuda hembesök och samtal för de som inte själva kan ta sig till kyrkan.	Omsorg och gemenskap
Diakoni bland barn och familjer	Familjefrukost Kyrkis	Bland barnfamiljerna i Oxelösund finns det de som lever i en tuff livssituation, ekonomiskt, socialt, med missbruk etc. Omsorgen om barnen är viktig i den kristna tron. I kyrkan har de en särställning. Vår uppgift är att fånga upp, stötta och vägleda när det kärvar.	Omsorg och gemenskap
Integrations- och flyktingarbete	Fördjupning av integrationen i församlinglivet. Råd och stöd. Länka vidare till andra aktörer. Språkträning.	Bland migranter och flyktingar lever många i en utsatt livssituation. Problemen är ofta komplexa. Diakonins uppdrag är att visa omsorg om Guds skapelse och medmänniskan. Församlingen erbjuder möjlighet till välkomnande och hemmahörande för den som känner sig som en främling.	Omsorg och gemenskap

Diakoni riktad till människor med beroendeproblematik.	Självvård och samtal enskilt och i grupp på kommunens HVB- hem Oliven och i församlingen. Vid behov och efterfrågan.	Som kyrka har vi en särskild kompetens när det gäller existentiella -, livs- och trosfrågor. Samtal om sorg/förluster, skam, skuld och förlåtelse kan leda till återupprättelse och en bättre relation till sig själva, medmänniskor, livet och Gud.	Förändring och problemlösning
Stöd vid ekonomisk utsatthet	Samtal och Rådgivning. Länka vidare till andra offentliga aktörer t.ex. kommunens budgetrådgivare. Hjälpa till att söka ut fonder och stiftelser samt 2ggr/år ur vår egen hjälpkassa.	Människor kommer till församlingen när de upplever svårigheter med ekonomin.	Förändring och problemlösning
Internationell diakoni	Tillsammans med församlingens internationella grupp, Hopprepet, bevaka globala frågor, engagera, inspirera, påverka och samla in pengar till olika projekt i världen.	Vi är en del av den världsvida kyrkan och uppdraget att utöva diakoni gäller hela världen.	Förändring och problemlösning
Fördjupning/utbildning	En öppen föreläsning varje år inom diakonins område	Kunskapsutbyte, öppna upp för diskussioner inom angelägna områden.	Förändring och problemlösning

rev. 20190405
